

ÁLTALÁNOS ISKOLÁS TANULÓK, TANÁROK ÉS INTÉZMÉNYVEZETŐK ATTITÚDJE AZ ISKOLÁN KÍVÜLI TANÓRÁK IRÁNT

Fűz Nóra

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: iskolán kívüli tanulás; tantermen kívüli tanóra

Az iskolán kívüli színtereken történő tanulást (out-of-school learning) az utóbbi évtizedekben világszerte egyre nagyobb érdeklődés övezi. A tantermen kívüli foglalkozások hatékonyságát számos kutatás bizonyítja, elsősorban az adott téma iránti érdeklődés felkeltésében, a tanulási motiváció növelésében, valamint a személyes és közösségi élmény tekintetében. Ezen kívül a kognitív tanulási folyamatokra gyakorolt hatása is jelentős lehet az iskolán kívüli program jellegétől, módjától függően. Így például egy tananyagba illesztett iskolán kívüli foglalkozás segíthet a téma mélyebb megértésében, a megtanult ismeretek gyakorlati alkalmazásában, s a tanteremhez képest új, élménygazdag környezet révén az információk hosszabb távú raktározásában, előhívásában is. A tanárok és intézményvezetők hozzáállása a tantermen kívüli oktatás alkalmazhatóságáról, pedagógiai hasznáról hazánkban különösen nagy befolyással bír az osztályok, iskolai csoportok részvételére, hiszen nincs olyan oktatáspolitikai dokumentum, amely részletesen kidolgozott ajánlással élne az iskolán kívüli tanulás oktatásba történő integrálására. Az, hogy egy osztály milyen mértékben és minőségben él az iskolán kívüli tanulási színterek nyújtotta lehetőségekkel, nagymértékben az adott iskolától, pedagógustól függ. Annak érdekében, hogy megismerhessük az intézményvezetők és tanárok mint szervezők, valamint a tanulók mint résztvevők véleményét, a 2015–2016-os tanév végén egy online kérdőíves felmérést végeztünk, egy átfogó, az iskolán kívüli tanulást vizsgáló kutatás részeként. A kérdőív a GFT-AT (Attitudes toward Field Trips in General, Orion és Hofstein, 1991) előzetesen magyar nyelvre adaptált és bemért változata (Fűz, 2014), melyhez az eDia (Molnár és Csapó, 2013) rendszer nyújtott online platformot, 3–8. osztályos diákok (N=4680), pedagógusok (N=118) és intézményvezetők (N=69) számára. A négyfokú Likert-skálás kérdőív 23 itemből áll, melyek az iskolán kívüli színtereken történő affektív és kognitív tanulási folyamatokat befolyásoló szociális és didaktikai faktorok köré szerveződnek. A kérdőív reliabilitása minden szubteszt esetében jó (Cronbach- $\alpha \geq 0,80$). A statisztikai elemzés (t-tesztek, gyakoriság, átlag) során elsősorban azt szeretnénk felderíteni, hogy milyen a válaszadók általános attitűdje az iskolán kívüli foglalkozásokról, valamint milyen mértékben tartják hasznosnak a tanulás, az egyéni fejlődés és a társas kapcsolatok szempontjából. Kíváncsiak voltunk továbbá arra is, hogy vajon az affektív (pl. élmény, érdeklődés, motiváció) vagy a kognitív (pl. ismeretszerzés, megértés, alkalmazás) szempont dominál az iskolán kívüli színtereken történő tanulás megítélésénél, illetve vannak-e, és ha igen, milyen jellegű különbségek az említett három célcsoport attitűdjében. Az adatok alapján mind az intézményvezetők és pedagógusok, mind a diákok igen pozitívan ítélik meg az iskolán kívüli tanulást, és elsősorban affektív hatását tartják hasznosnak.

A tanulmány az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-ÚNKP-16-3 számú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült.